

Motion till riksdagen 2018/19:2951

av **Mats Persson m.fl. (L)**

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Liberalerna värnar den offentliga servicen i hela landet. Oavsett bostadsort har individer rätt att få likvärdig kvalitet på vården, omsorgen, socialtjänsten och andra välfärds-tjänster. De ekonomiska villkoren för kommuner och regioner behöver därför utjämnas särskilt med hänsyn till faktorer som inte går att påverka.

Liberalerna avvisar ett antal inslag i statsbidraget som syftar till att förstatliga ansvaret för uppgifter som rimligen bör skötas av kommuner, regioner eller landsting. Det behövs en diskussion om ansvarsfördelningen mellan stat, landsting, regioner och kommuner, men vi ifrågasätter ett stegvis förstatligande av uppgifter som politiker på lokal nivå inte prioriterar. Det handlar om bidrag till tandvård för unga vuxna, 576 miljoner kronor, om avgiftsfri öppenvård för personer över 85 år, 200 miljoner kronor, cellprovsscreening, 141 miljoner kronor, samt om avgiftsfri screening mot bröstcancer, 107 miljoner kronor som samtliga avvisas för 2019 på anslag 1:1 under detta utgiftsområde. Vad gäller tandvården prioriterar vi att förstärka högkostnadsskyddet framför fri tandvård för unga vuxna. Detta innebär ökade utgifter på utgiftsområde 9. Vidare bör bidraget till glasögon till barn i åldern 8–19 år omvandlas till ett högkostnadsskydd för alla barn, något som dock är offentligfinansiellt neutralt och därför inte föranleder några anslagsändringar.

Vi delar dock uppfattningen att det finns många angelägna behov i kommuner, landsting och regioner som det finns anledning att stödja med statsbidrag. Sådana kan göra stor nytta om de riktas till sådant som är svårt för till exempel enskilda kommuner att klara var för sig. Det kan handla om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och samarbete över geografiska eller organisatoriska gränser. Vidare gör vi satsningar för att

underlätta för sektorn att erbjuda en bättre service till medborgarna, till exempel genom en förnyad kömiljard för att korta väntetiderna i sjukvården. Utöver vad som redovisas här nedan återfinns våra satsningar under respektive utgiftsområde.

En specialistsjuksköterska har minst en fyraårig högskoleutbildning. Enligt Socialstyrelsen är det få landsting som i dag premierar vid lönesättningen att sjuksköterskor vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor. Det gör att det i genomsnitt tar 20 år för en specialistsjuksköterska att tjäna ihop bara till kostnaden för sin utbildning. Så borde det inte vara. I ett första steg bör cirka 1 000 tjänster som första specialistsjuksköterskor kunna skapas genom ett nationellt statsbidrag, så att cirka fem procent av specialist-sjuksköterskorna kan göra karriär. Reformen beräknas försvaga de offentliga finanserna med 65 miljoner kronor per år från 2019 på anslag 1:1.

Statsbidraget för insatser mot hiv/aids bör inte sänkas, vilket dessvärre gjorts från och med 2017. Vi delar förvisso uppfattningen att det vid det här laget inte bör ses som någon extraordinär verksamhet i kommuner, regioner eller landsting. Samtidigt skiljer sig behovet av stöd på ett mycket ojämnt sätt för de olika kommunerna och landstingen. Över två tredjedelar av dem som lever med hiv/aids finns i någon av storstadsregionerna, och därutöver är det många från mindre orter som väljer att söka vård i storstäderna. För att återställa nivån på bidraget, som ligger på utgiftsområde 9, överför vi medel från utgiftsområde 25, som därmed minskas med 70 miljoner kronor på anslag 1:1.

Det ska löna sig att arbeta, också för den som står mycket långt från arbetsmarknaden. Vi vill sänka skatten för den som går från bidrag till jobb. Genom att den så kallade jobbstimulansen utvidgas från dagens 25 procent till 50 procent kan en person med försörjningsstöd under två år få behålla mer av en inkomstökning. Det innebär att statsbidraget till kommunerna bör höjas med 200 miljoner kronor på anslag 1:1.

På utgiftsområde 12 föreslås en höjning av bantillägget i bostadsbidraget om 100 kronor per barn. Det innebär att riksnormen för försörjningsstöd samtidigt bör höjas. För att finansiera detta tillförs anslag 1:1 100 miljoner kronor.

Nyanlända elever, särskilt de som kommer till Sverige i mellan- och högstadiet, kan behöva mer tid i grundskolan för att nå kunskapsmålen. Liberalerna föreslår därför att skolplikten för dessa elever förlängs. För att nyanlända elever inte ska tappa sina kunskaper i svenska under ett långt sommarlov föreslår vi också att sommarlovet förkortas för denna grupp. Det innebär ökade utgifter på anslag 1:1 om sammanlagt 1 775 miljoner kronor.

Antalet undervisningstimmar i grundskolan bör öka. Därför utökas anslag 1:1 med 650 miljoner kronor. Därutöver bör antalet undervisningstimmar i matematik på högstadiet bli fler. För detta syfte utökas samma anslag med 245 miljoner kronor. Satsningarna beskrivs närmare under utgiftsområde 16.

Förskolan spelar en viktig roll för barns lärande och språkutveckling och barn som gått i förskolan klarar skolan bättre. Förskolan fyller en särskilt viktig roll för de barn som inte talar svenska och som inte heller har föräldrar som är svensktalande. Dessutom kan barnens deltagande i förskolan ha en positiv effekt på nyanlända föräldrars, särskilt kvinnors, möjligheter att få jobb. Liberalerna vill därför införa en obligatorisk språkförskola, 15 timmar i veckan, från tre års ålder för alla nyanlända barn och barn till nyanlända. Vår språkförskolereform beskrivs närmare under utgiftsområde 13 och kostar totalt 220 miljoner kronor år 2019, varav 120 miljoner kronor anvisas under detta utgiftsområde anslag 1:1.

Liberalerna avvisar anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet. Syftet med anslaget är att kommuner och landsting ska anställa långtidsarbetslösa personer i så kallade extratjänster. Bidraget betalas ut utifrån antalet anställda med extratjänster 31 december 2018 och kommer därför för sent för att kunna göra någon praktisk skillnad. Liberalerna prioriterar reformer som stärker långtidsarbetslösas möjligheter till jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Liberalernas förslag innebär att budgeten förstärks med 500 miljoner kronor 2019.

Liberalerna föreslår sänkt skatt på personaloptioner, vilket leder till ett skattebortfall som kommunsektorn ska kompenseras för. Detta innebär ett tillskott på anslag 1:1 med 400 miljoner kronor.

Tabell 1 Anslagsförslag 2019 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	105 939 384	2 602 000
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 446 438	
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950	
1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000 000	
1:5	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000	-500 000
Summa		115 892 772	2 102 000
Specificering av anslagsförändringar			
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		1 650 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		650 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		400 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		245 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		200 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		125 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		120 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		100 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		65 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		-576 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		-200 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		-107 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		-70 000
1:1	Kommunalekonomisk utjämning		0
1:5	Bidrag för arbete med långtidsarbetslöshet		-500 000

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Allan Widman (L)

Tina Acketoft (L)

Lina Nordquist (L)